

Kausi-influenssarokotussuositus Suomessa syys- ja talvikaudella 2009–2010

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166)
00271 Helsinki
Puhelin: 020 610 6000
www.thl.fi

KAUSI-INFLUENSSAROKOTUSSUOSITUS SUOMESSA SYYS- JA TALVIKAUDELLA 2009–2010

Tämä suositus koskee kausi-influenssarokotetta. Erikseen julkaistaan suositus koskien rokotuksia pandeemista H1N1 2009 -virusta (sikainfluenssa) vastaan.

On todennäköistä, että kausi-influenssa rantautuu maahamme myös tänä talvena. Siksi kausi-influenssarokotukset ovat tärkeitä, vaikka väestön suurempi mielenkiinto tuntuisikin kohdistuvan pandemiaan ja pandemiarokotuksiin.

Maksuton kausi-influenssarokotus annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 448/2007 mukaan vuosittain niille, joiden terveydelle influenssa aiheuttaa oleellisen uhkan tai joiden terveydelle influenssarokotuksesta on merkittävää hyötyä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee vuosittain käytettävät kausi-influenssarokotteet ja rokotusaiheet. Influenssarokotuksesta on hyötyä myös ilmaisrokotusten kohderyhmiin kuulumattomille. Rokottamiseen tarvitaan tällöin lääkärin määräyksellä apteekista lunastettu rokote.

On arvioitu, että epidemian aikana 5–15 % väestöstä voi sairastua kausi-influenssaan. Jokavuotiset influenssarokotukset ovat tehokkain tapa vähentää kausi-influenssaepidemian vaikutuksia. On kuitenkin syytä muistaa, että influenssarokote suojaaa vain influenssavirusten aiheuttamalta taudilta, ei tavallista flunssaa tai nuhakuumetta aiheuttavilta viruksilta.

Ilmaisrokotusten kohderyhmät

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittaa, että maksuton kausi-influenssarokote annetaan syys- ja talvikaudella 2009–2010 seuraaville henkilöryhmille:

6-35 kuukauden ikäiset lapset

Pikkulapset sairastavat influenssaa enemmän kuin muut ikäryhmät. Influenssan vuoksi lapset myös joutuvat sairaalahoitoon yhtä usein kuin ikääntyneet. Useampi kuin joka kolmas influenssaan sairastunut pikkulapsi saa jälkitautilta bakteerin aiheuttaman korvatulehduksen. Pikkulapset erittävät virusta kauemmin ja enemmän kuin muut ikäryhmät ja ovat siksi myös tehokkaimpia influenssaviruksen levittäjiä elinympäristössään. Rokottamalla pikkulapset influenssaa vastaan voidaan estää heidän sairastumisensa sekä influenssaan että sen jälkitauteihin ja näin vähentää merkittävästi lääkärikäyntejä, antibioottihoitoja ja sairaalahoitoja tässä ikäryhmässä.

65 vuotta täyttäneet

Maksuttomaan kausi-influenssarokotukseen ovat aiempien vuosien tapaan oikeutettuja kaikki 65 vuotta täyttäneet henkilöt. Vakavaan influenssaan sairastumisen vaara kasvaa ikävuosien lisääntyessä, vaikka henkilöllä ei olisikaan todettua perustautia.

Lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluvat

3–64-vuotiaiden lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden rokotuksissa on olennaista, että heidät tunnistetaan ja että heitä pyritään aktiivisesti tavoittamaan. Tähän riskiryhmään kuuluvat sellaiset henkilöt, joiden terveyttä influenssaan sairastuminen oleellisesti uhkaa. Esimerkkejä rokotusindikaatioista on lueteltu alla. Harkinnan mukaan maksuton rokote voidaan antaa muillekin, jotka sairautensa vuoksi siitä selvästi hyötyvät. Maksuttoman rokotteen antamisesta voi päättää terveydenhoitaja, sairaanhoitaja tai lääkäri.

Rokotusindikaatioita ovat esimerkiksi:

- säännöllistä lääkitystä vaativa sydän- tai keuhkosairaus
- krooninen aineenvaihduntasairaus, kuten diabetes tai lisämunuaisen kuoren vajaatoiminta
- krooninen maksasairaus tai munuaisten vajaatoiminta
- tauti, joka heikentää vastustuskykyä esim. leukemia, lymfooma, HIV-infektio tai pernan poiston jälkitila
- vastustuskykyä heikentävää hoitoa esim. elinsiirtoon tai syöpähoitoon liittyen
- krooninen neurologinen sairaus tai hermolihastauti

Raskaana oleville lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluville voidaan raskauden vaiheesta riippumatta antaa influenssarokotus. Immunosuppressiivista hoitoa saaville rokotus annetaan hoitotaukojen aikana ja vähintään 1–2 viikkoa ennen voimakasta hoitojaksoa

Kausi-influenssarokote

Kausi-influenssarokote sisältää kolmesta viruskannasta puhdistettuja rakenneosia. Viruskannat vastaavat antigeenisesti WHO:n influenssakaudelle 2009–2010 suosittelimia kantoja: A/Brisbane/59/2007 (H1N1)-, A/Brisbane/10/2007 (H3N2)- ja B/Brisbane 60/2008. Yksi rokotteen viruskannoista on vaihdettu edelliseen kauteen verrattuna. Lääkelaitos hyväksyy Suomessa käytettävien rokotteiden koostumukset Euroopan lääkeviraston (EMEA) suosituksen pohjalta.

Tämä rokote ei suojaa pandeemisen H1N1 2009 -viruksen aiheuttamalta taudilta.

Tarkempaa tietoa influenssarokotteiden koostumuksista, suojatehosta ja haittavaikutuksista sekä ohjeita käyttöön liittyvistä varotoimista ja vasta-aiheista löytyy Rokottajan käsikirjasta internet-osoitteesta www.thl.fi/rokottaminen

Rokottaminen

Terveyskeskusten yleiset kausi-influenssarokotukset on rokotteiden toimitusaikataulun vuoksi varmintasuunnitella alkaviksi vasta marraskuussa. Yksittäisten, hyvin rajoitetun ajan toimivien rokotusvastaanottojen sijaan tulee pyrkiä rokottamaan syksyn aikana pidempänä jaksona. Rokotuksia jatketaan epidemian alkuun saakka. Epidemian puhjettuakaan rokottaminen ei ole vaarallista, mutta suojan kehittyminen kestää noin kaksi viikkoa rokotuksen antamisesta. Yleensä kausi-influenssaepidemia alkaa vuoden vaihteen jälkeen, mutta joskus jo joulukuussa.

Maksuttomiin kausi-influenssarokotuksiin oikeutettujen tulee saada tietoa mahdollisuudestaan saada rokote. Rokotusjärjestelyt ja rokottaminen tulee toteuttaa siten, että kaikki kausi-influenssarokotukseen oikeutetut saavat halutessaan heille kuuluvan rokotteen. Suositeltavaa on, että myös kunnassa tilapäisesti asuville tarjottaisiin kausi-influenssarokote ainakin silloin, kun heidän on vaikea käydä sitä omalta kotipaikkakunnaltaan hakemassa.

Rokotteen valmiiksi saattamisessa noudatetaan rokotevalmistajan valmisteyhteenvedossa tai pakkausselosteessa annettuja ohjeita. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos suosittelee kaikille ikäryhmille 0,5 ml:n kerta-annosta influenssarokotetta. Lapsilla ja aikuisilla käytetään siis samaa rokotetta ja annosta.

Alle yhdeksänvuotiaille lapsille, jotka eivät ole koskaan aikaisemmin saaneet kausi-influenssarokotusta, suositellaan yhteensä kahta rokoteannosta suojan syntymisen varmistamiseksi. Toinen samansuuruinen annos annetaan aikaisintaan neljän viikon kuluttua ensimmäisestä. Lapsille, jotka edellisellä vuonna ovat saaneet kaksi annosta kausi-influenssarokotetta, annetaan yksi tehosteannos. Niille lapsille, joiden aikaisempina vuonna olisi pitänyt saada kaksi annosta rokotetta, mutta jotka saivat vain yhden, suositellaan tänä vuonna kahta annosta neljän viikon välein annettuna.

Kausi-influenssarokote on yleensä hyvin siedetty. Anafylaktisen reaktion välittömään ensihoitoon on varauduttava kuten kaikissa rokotustilanteissa.

Haittavaikutusilmoitukset

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden tulee ilmoittaa rokotteen todetut tai epäillyt haittavaikutukset Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rokotusten ja immuunisuojaajan osastolle. Tarkemmat ohjeet ja ilmoituslomake löytyvät osoitteesta www.thl.fi/rokottaminen.

Rokotusten toteutumisen seuranta ja kirjaaminen

Annetut rokotukset kirjataan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 421/2004 mukaisesti joko rokotusten seurantalomakkeelle tai vastaavaan kohtaan terveyskeskuksen sähköisessä tietojärjestelmässä. Kirjauksesta on käytävä ilmi rokotetun henkilötietojen lisäksi rokotuspäivämäärä, rokotteen nimi, eränumero, pistoskohta, rokotustapa (esim. i.m.) sekä rokottaja. Merkintä lapsen rokotuksesta tehdään myös vanhemmille annettavaan lapsuusiän terveyskorttiin. Aikuisten rokotuksista tehdään merkintä henkilökoh-taiseen terveyskorttiin.

Kausi-influenssarokotustiedot tallennetaan kunnissa suoraan THL:n kattavuustietokantaan sähköisen tiedonsiirtojärjestelmän avulla. Rokotukset tulee kirjata ajantasaisesti esim. päivittäin tai viikoittain, kuitenkin viimeistään 28.2.2010. Henkilökunta tulee perehdyttää jo ennen rokotusten alkua käyttämään THL:n tietojensiirtojärjestelmää. Ennen sähköiseen rokotusrekisteriin siirtymistä tämä järjestelmä on ainoa keino saada ajantasaista tietoa maassamme toteutettujen influenssarokotusten kattavuudesta. Kansainvälisissä vertailuissa sijoitumme alhaisen kattavuuden vuoksi häntäpäähän niiden maiden joukossa, jotka tarjoavat ilmaisrokotuksia. Alhaisen kattavuuden osasyynä voi olla puutteellinen kirjaaminen. Siksi kehotamme kaikkia kuntia tänä kautena kiinnittämään erityistä huomiota rokotusten kirjaamiseen THL:n kattavuustietokantaan.

Kun kansallisen rokotusohjelman mukaisia rokotuksia annetaan työterveyshuollossa tai toisessa kunnassa, asetuksen mukaiset tiedot rokotuksesta tulee aina toimittaa rokotettavan henkilön kotikunnan terveyskeskukseen. Tämä on välttämätöntä rokotusturvallisuusseurannan toteuttamista varten. Lisäksi näin kunnan/kuntayhtymän rokotuskattavuustiedot saadaan ajan tasalle.

Tiedottaminen

Kuntien on tiedotettava tehokkaasti asukkailleen kausi-influenssarokotuksista ja paikallisista rokotusjärjestelyistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tiedottaa influenssarokotuksiin liittyvistä asioista valtakunnallisesti pääasiassa verkkosivujen kautta www.thl.fi/rokottaminen.

Ajantasaista tietoa rokotetoimituksista ja rokotejakelusta on saatavissa THL:n verkkosivuilta osoitteesta www.thl.fi > Rokottaminen > Rokotteiden tilaaminen > Rokotetilaukset.

Influenssan esiintymistiedot löytyvät influenssalaboratorion verkkosivuilta osoitteesta

<http://www.ktl.fi/portal/15876>

Lisätietoja saa tarvittaessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta seuraavasti

- Rokotusta koskevat kysymykset p. (020) 610 6060 klo 10–12
- Rokotteen haittavaikutuksia koskevat kysymykset p. (020) 610 6060 klo 10–12
- Rokotetoimituksia koskevat kysymykset p. (020) 610 8335
- Rokotteen koostumusta ja säilytystä koskevat kysymykset p. (020) 610 8326
- Influenssan esiintyvyyttä koskevat kysymykset p. (020) 610 8557.

Helsingissä, 9 päivänä lokakuuta 2009

Pääjohtaja Pekka Puska

Osastonjohtaja Terhi Kilpi

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lääninhallitukset

Sairaanhoitopiirien tartuntatautirekisterin ylläpitäjät

Sairaanhoitopiirien tartuntataudeista vastaavat lääkärit

Lääkelaitos

Työterveyslaitos

Puolustusvoimien terveydenhuolto-osasto

Rajavartiolaitos

Rikosseuraamusvirasto

Suomen Hammaslääkäriliitto

Suomen Lääkäriliitto

Suomen Yleislääkärit

Suomen Yleislääketieteen Yhdistys

Suomen Terveydenhoitajaliitto

Tehy

Sairaanhoitajaliitto

Terveydenhuollon oppilaitokset